

Brüsszel, 2022. június 13.
(OR. fr, en)

9738/22

ECOFIN 538
UEM 141
SOC 328
EMPL 214
COMPET 429
ENV 527
EDUC 204
RECH 322
ENER 241
JAI 793
GENDER 78
ANTIDISCRIM 58
JEUN 88
SAN 332

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Biz. dok. sz.:	9401/22 - COM(2022) 603 final
Tárgy:	Ajánlás – A TANÁCS AJÁNLÁSA Bulgária 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Bulgária 2022. évi konvergenciaprogramját

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2022) 603 final bizottsági javaslaton alapuló fenti tanácsi ajánlástervezet több tanácsi bizottság által módosított és jóváhagyott szövegét.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(...)

Bulgária 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Bulgária 2022. évi konvergenciaprogramját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 9. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

- (1) A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet² 2021. február 19-én hatályba lépett. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást, és az Unió által finanszírozott jelentős fiskális impulzust biztosít. Hozzájárul a gazdaság helyreállításához, valamint a fenntartható és növekedésösztönző reformok és beruházások megvalósításához, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása céljából, egyúttal fokozza a tagállamok gazdaságainak rezilienciáját és potenciális növekedését. Támogatja továbbá a fenntartható államháztartás megerősítését, valamint közép- és hosszú távon ösztönzi a növekedést és a munkahelyteremtést. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében nyújtott, tagállamonkénti maximális pénzügyi hozzájárulást 2022 júniusában aktualizálják az (EU) 2021/241 rendelet 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban.

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

- (2) A Bizottság 2021. november 24-én elfogadta az éves fenntartható növekedési jelentést, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2022. évi európai szemeszterét. A jelentés kellően figyelembe vette a 2021. május 7-én aláírt portói szociális kötelezettségvállalást, amely az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság által 2017. november 17-én kihirdetett szociális jogok európai pillérének további végrehajtására vonatkozik. Az Európai Tanács 2022. március 25-én jóváhagyta a 2022. évi éves fenntartható növekedési jelentés prioritásait. A Bizottság az 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet³ alapján 2021. november 24-én elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést is, amelyben Bulgáriát nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra van szükség. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását elemző 2022. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is. A Tanács az együttes foglalkoztatási jelentést 2022. március 14-én fogadta el.

³ Az Európai Parlament és a Tanács 1176/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., 25. o.).

(3) A világválságból való kilábalás időszakában Ukrajna ellen indított orosz invázió jelentősen megváltoztatta a geopolitikai és gazdasági környezetet. Az invázióknak a tagállamok gazdaságára gyakorolt hatása többek között az energia-, élelmiszer- és nyersanyagárak emelkedésében, valamint a növekedési kilátások romlásában tükröződik. A magasabb energiaárak különösen az energiaszegénységben élő vagy az energiaszegénység kockázatának kitett legkiszolgáltatottabb háztartásokat, valamint az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett vállalkozásokat sújtják. Az Unió emellett az Ukrajnából menekülő emberek példátlan mértékű beáramlásával is szembesül. Az Oroszország által indított agresszív háború gazdasági hatásai különböző mértékben érintették a tagállamokat. Erre való tekintettel 2022. március 4-én – az (EU) 2022/382 tanácsi végrehajtási határozattal⁴ – első ízben aktiválták a 2001/55/EK tanácsi irányelvet⁵, amely biztosítja a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek számára az Unióban való jogszerű tartózkodás jogát, valamint az oktatáshoz és képzéshez, a munkaerőpiachoz, az egészségügyi ellátáshoz, a lakhatáshoz és a szociális ellátásokhoz való hozzáférést. Az Ukrajnából menekülő fogadásával és integrációjával összefüggő szükségletek sürgős kezelése érdekében rendkívüli támogatás áll Bulgária rendelkezésére az Európában lévő menekültekre irányuló kohéziós fellépés (CARE) keretében, valamint a kohéziós célú és az európai területeknek nyújtott helyreállítási támogatás (REACT-EU) keretében biztosított kiegészítő előfinanszírozás révén.

⁴ A Tanács (EU) 2022/382 végrehajtási határozata (2022. március 4.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlása tényének a 2001/55/EK irányelv 5. cikke értelmében történő megállapításáról és átmeneti védelem bevezetéséről (HL L 71., 2022.3.4., 1. o.).

⁵ A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről (HL L 212., 2001.8.7., 12. o.).

- (4) Az európai szemeszter a gyorsan változó gazdasági és geopolitikai helyzetet figyelembe véve 2022-ben újraindítja az átfogó gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai koordinációt, ugyanakkor a 2022. évi éves fenntartható növekedési jelentésben foglaltaknak megfelelően a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtási követelményeihez is igazodik. Az elfogadott helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek a 2019. és 2020. évi európai szemeszter ciklusában kiadott releváns országspecifikus ajánlások összességét vagy egy jelentős részét érintik. A 2019. és 2020. évi országspecifikus ajánlások ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében is, az e felülvizsgált, aktualizált vagy módosított tervek benyújtásának időpontjáig kiadott esetleges további országspecifikus ajánlások mellett.
- (5) A Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezését 2020 márciusa óta alkalmazzák. A Bizottság az „Egy évvel a Covid19-járvány kitörése után: a fiskális politikai válasz” című, 2021. március 3-i közleményében kifejtette azon álláspontját, hogy az általános mentesítési rendelkezés deaktiválására vagy további alkalmazására vonatkozó döntést a gazdaság állapotának átfogó értékelése alapján kell meghozni, és ehhez fő mennyiségi kritériumként az uniós vagy az euroövezeti gazdasági aktivitásnak a válság előtti (azaz a 2019 végi) állapothoz viszonyított szintjét kell figyelembe venni. Az Európában zajló háborúval összefüggésben a megnövekedett bizonytalanság és a gazdasági kilátásokat övező számottevő lefelé mutató kockázatok, továbbá az energiaárak példátlan emelkedése és az ellátási láncok tartósan fennálló zavarai indokoltá teszik a Stabilitási és Növekedési Paktumban foglalt általános mentesítési rendelkezés alkalmazásának 2023 végéig történő meghosszabbítását.

- (6) A Bulgária 2021. évi konvergenciaprogramjára vonatkozó tanácsi véleményt tartalmazó, 2021. június 18-i tanácsi ajánlásban⁶ alkalmazott megközelítés alapján az összesített költségvetési irányvonal jelenleg az elsődleges kiadások (amelyekbe nem tartoznak bele a diszkrecionális bevételi intézkedések és a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések, azonban a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott kiadások igen) változásának a középtávú potenciális növekedéshez viszonyított arányával mérhető a legjobban⁷. Az összesített költségvetési irányvonalon túl – annak értékelése érdekében, hogy a nemzeti költségvetési politika prudens-e, és összetétele elősegíti-e a zöld és digitális átállással összhangban lévő fenntartható helyreállítást – figyelmet kell fordítani a (diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül és a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések nélkül számított) nemzeti finanszírozású⁸ elsődleges folyó kiadások és a beruházások alakulására is.

⁶ A Tanács ajánlása (2021. június 18.) amelyben véleményezi Bulgária 2021. évi konvergenciaprogramját (HL C 304., 2021.7.29., 6. o.).

⁷ A költségvetési irányvonalra és annak összetételére vonatkozó, ebben az ajánlásban szereplő becslések a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzésének alapjául szolgáló feltételezésekre épülő bizottsági becslések. A Bizottság középtávú potenciális növekedésre vonatkozó becslései nem tartalmazzák a helyreállítási és rezilienciaépítési terv részét képező, a potenciális növekedést adott esetben fokozó reformok kedvező hatását.

⁸ A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott kiadásokon kívüli kiadások.

- (7) A Bizottság 2022. március 2-án közleményt fogadott el, amelyben átfogó költségvetés-politikai iránymutatást nyújt 2023-ra (a továbbiakban: a költségvetési iránymutatás), amelynek célja a tagállamok stabilitási és konvergenciaprogramjai előkészítésének a támogatása, és ezáltal a szakpolitikai koordináció erősítése. A Bizottság megjegyezte, hogy a 2022. évi téli előrejelzésben felvázolt makrogazdasági kilátások alapján a 2020–2022-ben követett, támogató jellegű aggregált költségvetési irányvonalról 2023-ban célszerűnek tűnik áttérni egy lényegében semleges aggregált költségvetési irányvonalra, ugyanakkor készen kell állni a változó gazdasági helyzetre való reagálásra. A Bizottság megállapította, hogy a 2023-ra vonatkozó költségvetési ajánlásokban továbbra is differenciáltan kell kezelni a tagállamokat, és figyelembe kell venni az országok közötti esetleges átgyűrűző hatásokat. A Bizottság felkérte a tagállamokat, hogy stabilitási és konvergenciaprogramjukban is juttassák érvényre az iránymutatást. A Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy szorosan nyomon követi a gazdasági fejleményeket, és szükség szerint – de legkésőbb az európai szemeszter tavaszi fordulójában, 2022 májusának végén – kiigazítja szakpolitikai iránymutatását.
- (8) A költségvetési iránymutatásnak megfelelően a 2023-ra vonatkozó költségvetési ajánlások figyelembe veszik a gazdasági kilátások romlását, a fokozott bizonytalanságot és más lefelé mutató kockázatokat, valamint a Bizottság 2022. évi téli előrejelzéséhez képest magasabb inflációt. E megfontolások fényében a költségvetési válaszintézkedések részeként bővíteni kell a zöld és digitális átállásra, valamint az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat, továbbá meg kell őrizni a legkiszolgáltatottabb háztartások vásárlóerejét, ezáltal célzott és átmeneti intézkedésekkel enyhítve az energiaárak megugrásának hatását, és mérsékelve a másodlagos hatásokból eredő inflációs nyomást. A költségvetési politikának változatlanul rugalmasnak kell lennie, hogy lépést tudjon tartani a gyorsan változó körülményekkel, ideértve az Oroszország által Ukrajna ellen folytatott agresszív háborúból fakadó, védelemmel és biztonsággal kapcsolatos kihívásokat, és az egyes tagállamokat – azok költségvetési és gazdasági helyzetétől függően – eltérően kell kezelnie, többek között azzal összefüggésben, hogy mennyire érinti az adott országot a válság és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek beáramlása.

- (9) Bulgária 2021. október 15-én az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság az említett rendelet V. mellékletében foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2022. május 4-én elfogadta a Bulgária helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló végrehajtási határozatát⁹. A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban határozatot fogadjon el, amely kimondja, hogy Bulgária kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés előfeltétele, hogy a korábbi mérföldköveket és célokat továbbra is teljesítettnek lehessen tekinteni.
- (10) Bulgária az 1466/97/EK rendelet 8. cikkében meghatározott határidőn belül, 2022. április 29-én benyújtotta 2022. évi nemzeti reformprogramját és 2022. évi konvergenciaprogramját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.
- (11) A Bizottság 2022. május 23-án közzétette a Bulgáriára vonatkozó 2022. évi országjelentést. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2019-ben, 2020-ban és 2021-ben elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Bulgária által elért eredményeket, és a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla alapján értékelte az ország helyreállítási és rezilienciaépítési tervét. Ezen elemzés alapján az országjelentés hiányosságokat tárt fel a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívásokkal kapcsolatban, valamint új és kialakulóban lévő – többek között az Ukrajna elleni orosz invázióból eredő – kihívásokat azonosított. A jelentés értékelte továbbá a Bulgária által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, valamint az Egyesült Nemzetek fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket.

⁹ ST 8091/2022; ST 8091/2022 ADD 1.

- (12) A Bizottság 2022. május 23-án a Szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentést adott ki. A jelentés megvizsgálta Bulgária költségvetési helyzetét, mivel a költségvetési hiány 2021-ben meghaladta a Szerződésben a bruttó hazai termék (GDP) 3 %-ában meghatározott referenciaértéket. A jelentés megállapította, hogy a hiányra vonatkozó kritérium nem teljesült. A Bizottság a 2022. március 2-i közleményével összhangban nem javasolta új túlzothiány-eljárás megindítását 2022 tavaszán, és felül fogja vizsgálni, hogy szükséges-e ilyen eljárások megindítását kezdeményeznie 2022 őszén.
- (13) A Tanács a 2020. július 20-i ajánlásában¹⁰ azt ajánlotta Bulgáriának, hogy az általános mentesítési rendelkezéssel összhangban 2020 és 2021 folyamán hozzon meg minden szükséges intézkedést a Covid19-világjárvány hatékony kezelése, a gazdaság működőképességének fenntartása és a későbbi helyreállítás támogatása érdekében. Az ajánlásban szerepelt továbbá, hogy Bulgária – amint a gazdasági feltételek lehetővé teszik – folytasson a prudens középtávú költségvetési pozíció elérésére és az adósság fenntarthatóságának biztosítására irányuló költségvetési politikát, egyúttal fokozza a beruházásokat. Az Eurostat által hitelesített adatok szerint Bulgária államháztartási hiánya GDP-arányosan a 2020. évi 4,0 %-ról 2021-ben 4,1 %-ra nőtt. Bulgária költségvetés-politikai válasza 2021-ben támogatta a gazdasági helyreállítást, míg az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedésekre fordított kiadások GDP-arányosan a 2020. évi 2,9 %-ról 2021-ben 4,3 %-ra nőttek. A Bulgária által 2021-ben hozott intézkedések összhangban voltak a 2020. július 20-i tanácsi ajánlással. A kormány által 2020-ban és 2021-ben elfogadott diszkrecionális költségvetési intézkedések többnyire ideiglenesek voltak, illetve azokat más intézkedések ellensúlyozták. Az Eurostat által hitelesített adatok szerint az államadósság GDP-arányosan a 2020. évi 24,7 %-ról 2021-ben 25,1 %-ra nőtt.

¹⁰ A Tanács ajánlása (2020. július 20.) Bulgária 2020. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Bulgária 2020. évi konvergenciaprogramját (HL C 282., 2020.8.26., 8. o.).

(14) A 2022. évi konvergenciaprogram költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv a 2022. év tekintetében kedvező, az azt követő időszak tekintetében pedig realista. A kormány előrejelzése szerint a reál-GDP 2022-ben 2,6 %-kal, 2023-ban pedig 2,8 %-kal nő. Ehhez képest a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése 2022-re alacsonyabb, 2,1 %-os, 2023-ra pedig magasabb, 3,1 %-os reál-GDP-növekedést vetít előre, főként a foglalkoztatásra és a beruházások növekedésére vonatkozó eltérő előrejelzések miatt. A 2022. évi konvergenciaprogram szerint a kormány arra számít, hogy az államháztartási hiány 2022-ben a GDP 5,3 %-ára nő, míg 2023-ban 2,9 %-ára csökken. A 2022. évi hiánynövekedés, amelyet a Covid19-cel kapcsolatos egyes szükséghelyzeti intézkedések fokozatos megszüntetése enyhít, főként a folyó termelőfelhasználás, a vállalkozástámogatási és energiaügyi kiadások meredek emelkedését, valamint a nyugdíjrendszer módosításainak hatását tükrözi. A 2022. évi konvergenciaprogram szerint a GDP-arányos államadósság 2022-ben várhatóan 25,5 %-ra, majd 2023-ban 27,7 %-ra nő. Az előrejelzés zárónapján ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése 2022-re a GDP 3,7 %-ának, és 2023-ra 2,4 %-ának megfelelő költségvetési hiánnyal számol. Ez jelentősen alacsonyabb, mint a 2022. évi konvergenciaprogramban előre jelzett 2022-es hiány, főként az eltérő makrogazdasági előrejelzések, a folyó termelőfelhasználás alacsonyabb növekedése, valamint a 2022. évi, a termelési és importadókból származó magasabb bevételek miatt. A Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése alacsonyabb GDP-arányos államadóssággal számol: 2022-ben 25,3 %-kal, 2023-ban pedig 25,6 %-kal. A különbség a két érintett évre várt hiány alacsonyabb szintjének és a 2023. évre előre jelzett nagyobb mértékű gazdasági növekedésnek tudható be. A Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése szerint a kibocsátás középtávú (tízéves átlagos) potenciális növekedése 1,8 %-ra tehető. Ez a becslés azonban nem tartalmazza a helyreállítási és rezilienciaépítési terv részét képező reformok hatását, amelyek élénkíthetik Bulgária potenciális növekedését.

(15) 2022-ben a kormány fokozatosan megszüntette a Covid19-válságra válaszul hozott intézkedéseket, így az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések kiadásai az előrejelzések szerint a 2021. évi 4,3 %-ról 2022-ben a GDP 1,8 %-ára csökkennek. A költségvetési hiányt befolyásolják a megemelkedett energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak ellensúlyozása érdekében hozott intézkedések, amelyek a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése szerint 2022-ben a GDP 0,9 %-át, 2023-ban pedig 0,0 %-át fogják kitenni¹¹. Az említett intézkedések főként a közművállalatoknak, az ipari villamosenergia-végfelhasználóknak és a háztartási gázfogyasztóknak nyújtott támogatási programokból állnak. Ezeket az intézkedéseket többségükben ideiglenes intézkedésként jelentették be. Amennyiben azonban az említett energiaárak 2023-ban magasak maradnak, ezen intézkedések némelyike továbbra is hatályban maradhat. Az említett intézkedések egy része – különösen a lakossági energiaárakra vonatkozó moratórium – nem célzott. A költségvetési hiányt emellett a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek ideiglenes védelmének költségei is befolyásolják, amelyek a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése szerint 2022-ben a GDP 0,1 %-át, 2023-ban pedig 0,2 %-át fogják kitenni¹².

¹¹ Az adatok a 2021 ősze óta hozott intézkedések éves költségvetési költségeinek szintjét mutatják, beleértve a folyó bevételeket és kiadásokat, valamint – adott esetben – a tőkekiadási intézkedéseket is.

¹² A lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából az Unióba érkező személyek teljes száma 2022 végére várhatóan fokozatosan eléri a 6 milliót és a földrajzi eloszlásukra vonatkozó becslés a meglévő diaszpóra méretén, a befogadó tagállam relatív népességén, valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek Unión belüli tényleges eloszlásán alapul (a 2022. márciusi adatok szerint). Az egy főre jutó költségvetési költségek esetében a becslések a Bizottság Közös Kutatóközpontjának Euromod mikroszimulációs modelljén alapulnak, figyelembe véve mind a pénzügyi juttatásokat, amelyekre az érintettek jogosultak lehetnek, mind az olyan természetbeni juttatásokat, mint például az oktatás és az egészségügyi ellátás.

- (16) A Tanács a 2021. június 18-i ajánlásában azt ajánlotta, hogy Bulgária 2022-ben – többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által biztosított költségvetési impulzusra támaszkodva – tartsa fenn a támogató költségvetési irányvonalat, és tartsa fenn a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. A Tanács azt is ajánlotta, hogy Bulgária tartsa korlátok között a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését. Az ajánlásban szerepelt továbbá, hogy Bulgária – amint a gazdasági feltételek lehetővé teszik – folytasson a prudens középtávú költségvetési pozíció elérésére és az adósság fenntarthatóságának biztosítására irányuló költségvetési politikát, ugyanakkor a növekedési potenciál élénkítése céljából fokozza a beruházásokat.

(17) A Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése és a Bulgária 2022. évi konvergenciaprogramjában foglalt információk szerint 2022-ben a Tanács ajánlásával összhangban támogató jellegű, a GDP –3,4 %-ának megfelelő költségvetési irányvonal valószínűsíthető.¹³ A Tanács ajánlásának megfelelően Bulgária továbbra is támogatni kívánja a helyreállítást, amihez a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből addicionális beruházásokat tervez finanszírozni. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások által finanszírozott kiadásoknak a gazdasági aktivitáshoz való pozitív hozzájárulása az előrejelzések szerint 2021-hez képest GDP-arányosan 1,1 százalékponttal nő. A nemzeti finanszírozású beruházások az előrejelzések szerint 2022-ben a GDP 1,1 százalékpontjának megfelelő expanzív hatást gyakorolnak a költségvetési irányvonalra¹⁴. Bulgária ezért a Tanács ajánlásával összhangban fenn kívánja tartani a nemzeti finanszírozású beruházásokat. Ugyanakkor a nemzeti finanszírozású (az új bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2022-es növekedése az előrejelzések szerint 1,4 százalékpontos expanzív hatást gyakorol az összesített költségvetési irányvonalra. Ez a jelentős expanzív hozzájárulás magában foglalja egyrészt a magasabb energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak kezelésére irányuló intézkedések addicionális hatását (a GDP 0,2 %-a), másrészt a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek nyújtott ideiglenes védelem költségeit (a GDP 0,1 %-a), ugyanakkor a nyugdíjrendszer módosítása és a béremelkedés az előrejelzések szerint szintén hozzájárul a nettó folyó kiadások növekedéséhez (az előbbi a GDP 0,6 %-ával, az utóbbi 0,3 %-ával). Ennek megfelelően a Bizottság jelenlegi becslései szerint Bulgária 2022-ben nem fogja elegendő mértékben korlátok között tartani a tagállami finanszírozású folyó kiadások növekedését.

¹³ A mutató negatív előjele az elsődleges kiadások növekedésének a középtávú gazdasági növekedéshez viszonyított többletére utal, ami expanzív költségvetési politikát jelez.

¹⁴ Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások az előrejelzések szerint GDP-arányosan 0,1 százalékpontos restriktív hatást gyakorolnak.

- (18) A Bizottság 2022. tavaszi előrejelzésében – változatlan szakpolitikát feltételezve – 2023-ban a GDP -1,3 %-ának megfelelő költségvetési irányvonalra számít¹⁵. Bulgária az előrejelzés szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből nyújtott vissza nem térítendő támogatásokat 2023-ban továbbra is a helyreállítást támogató addicionális beruházások finanszírozására használja fel. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások által finanszírozott kiadásoknak a gazdasági aktivitáshoz való pozitív hozzájárulása az előrejelzések szerint 2022-hez képest GDP-arányosan 0,7 százalékponttal nő. A nemzeti finanszírozású beruházások az előrejelzések szerint 2023-ban 0,2 százalékpontnak megfelelő expanzív hatást gyakorolnak.¹⁶ Ugyanakkor a nemzeti finanszírozású (az új bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023-es növekedése az előrejelzések szerint 0,5 százalékpontos expanzív hatást gyakorol az összesített költségvetési irányvonalra. Ez magában foglalja a megnövekedett energiaárakat kezelő intézkedések fokozatos megszüntetésének hatását (a GDP 0,9 %-a), míg a megnövekedett szociális transzferek és béremelések az előrejelzések szerint hozzájárulnak a nettó folyó kiadások növekedéséhez.
- (19) A 2022. évi konvergenciaprogram a költségvetési hiány fokozatos csökkenését vetíti előre: 2024-ben a GDP 2,8 %-ára, 2025-ben pedig 2,4 %-ára. A költségvetési hiány tehát a tervek szerint a program időhorizontjában a GDP 3 %-a alatt marad. Ezek az előrejelzések a közvetlen adókból és társadalombiztosítási járulékokból származó bevételek növekedését feltételezik a háztartások magasabb jövedelmének és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek köszönhető magasabb tőke-transzferek miatt. A 2022. évi konvergenciaprogram szerint a GDP-arányos államadósság 2025-ig várhatóan nőni fog: 2024-ben 29,1 %-ra, majd 2025-ben 30,4 %-ra. A Bizottság elemzése szerint az államadósság fenntarthatóságát övező kockázatok középtávon közepesnek tűnnek.

¹⁵ A mutató negatív előjele az elsődleges kiadások növekedésének a középtávú gazdasági növekedéshez viszonyított többletére utal, ami expanzív költségvetési politikát jelez.

¹⁶ Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások az előrejelzések szerint GDP-arányosan 0,0 százalékpontos, tehát semleges hatást gyakorolnak.

(20) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza, valamint ezek 2026. augusztus 31-ig teljesítendő indikatív végrehajtási ütemtervét is. Ezek kezelik a Tanács által az európai szemeszter keretében 2019-ben és 2020-ban Bulgáriának címzett országspecifikus ajánlásokban felvázolt gazdasági és társadalmi kihívások összességét vagy jelentős részét, valamint a helyreállítási és rezilienciaépítési terv elfogadásának időpontjáig kiadott országspecifikus ajánlásokat. A szociális területre vonatkozó országspecifikus ajánlásokat a helyreállítási és rezilienciaépítési terv a foglalkoztatási és szociális szolgálatok integrációjának előmozdítására irányuló intézkedésekkel és a társadalmi befogadás javítását célzó intézkedésekkel kezeli, amelyek várhatóan javítják a minimáljövedelem-rendszer megfelelőségét és lefedettségét. Az országspecifikus ajánlásokkal kapcsolatos egyéb intézkedések középpontjában a készségek – különösen a digitális készségek – fejlesztése, az oktatási és az egész életen át tartó tanulási rendszerek munkaerőpiaci relevanciájának javítása, valamint az egészségügyi szolgáltatások kínálatának Bulgária egész területén való bővítése áll. Ezek az intézkedések hozzájárulhatnak a célok eléréséhez és a szociális jogok európai pillérével és annak cselekvési tervével kapcsolatos, 2030-ig megvalósítandó további előrelépéshez. A terv emellett az energiaágazat dekarbonizációjának előmozdítása, az általános energiahatékonyság növelése, valamint a fenntartható közlekedés és a digitális infrastruktúra és szolgáltatások terén megvalósítandó intézkedések végrehajtása révén foglalkozik az említett területekre vonatkozó országspecifikus ajánlásokkal. A terv továbbá messze ható intézkedéseket tartalmaz a közigazgatás és az igazságszolgáltatási rendszer hatékonyságának javítására, a korrupció megelőzésére, felderítésére és korrekciójára, az üzleti környezet javítására, a beruházások ösztönzésére, valamint a kutatás és innováció rendszerének fejlesztésére. Ez segíteni fogja Bulgáriát abban is, hogy kezelje a jogállamisági mechanizmus keretében fennálló aggályokat és észrevételeket.

(21) Bulgária helyreállítási és rezilienciaépítési tervének végrehajtása várhatóan hozzájárul a zöld és digitális átállás terén való további előrelépéshez. A Bulgária éghajlat-politikai célkitűzéseit támogató intézkedések a helyreállítási és rezilienciaépítési terv teljes allokációjának 58,9 %-át, míg a digitális célkitűzéseket támogató intézkedések a helyreállítási és rezilienciaépítési terv teljes allokációjának 25,8 %-át teszik ki. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervnek – a releváns mérföldkövekkel és célokkal összhangban történő – teljes körű végrehajtása segíteni fogja Bulgáriát a Covid19-válság következményeiből való gyors kilábalásban, egyúttal megerősíti rezilienciáját. Ugyanakkor az állami foglalkoztatási szolgálatok teljes körű kihasználására, valamint az integrált foglalkoztatási és szociális támogatások biztosítására irányuló további erőfeszítések hozzá fognak járulni az előre jelzett demográfiai változások hatásainak enyhítéséhez, valamint a méltányos zöld és digitális átállás támogatásához. A szociális partnerek és más érdekelt felek szisztematikus bevonása továbbra is fontos a helyreállítási és rezilienciaépítési terv, továbbá a helyreállítási és rezilienciaépítési terven túlmutató egyéb gazdaság- és foglalkoztatáspolitikák sikeres végrehajtása szempontjából, az átfogó szakpolitikai menetrend iránti széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.

- (22) Bulgária 2022. május 11-én benyújtotta az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendeletben¹⁷ előírt partnerségi megállapodást, ugyanakkor a kohéziós politikákra vonatkozó egyéb programokat még nem nyújtotta be. Az (EU) 2021/1060 rendelettel összhangban Bulgáriának a 2021–2027-es kohéziós politikai alapok programozása során figyelembe kell vennie a vonatkozó országspecifikus ajánlásokat. Ez előfeltétele annak, hogy a kohéziós politikai alapokból nyújtandó pénzügyi támogatás eredményesebbé váljon és a lehető legnagyobb hozzáadott értéket biztosítsa, egyúttal előmozdítja az említett kohéziós politikai alapok és más uniós eszközök és alapok közötti koordinációt, kiegészítő jelleget és koherenciát. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kohéziós politikai programjainak sikeres végrehajtása a zöld és digitális átállást, valamint a kiegyensúlyozott területfejlesztést támogató beruházások szűk keresztmetszeteinek felszámolásától is függ.
- (23) Az Unió állam-, illetve kormányfői által a versailles-i nyilatkozatban meghatározott megbízatásra válaszul a REPowerEU tervre irányuló bizottsági javaslat célja az, hogy a lehető leghamarabb megszüntesse az Unió függőségét az Oroszországból importált fosszilis tüzelőanyagoktól. E célból a Bizottság azt tervezi, hogy a tagállamokkal párbeszédet folytatva meghatározza a legmegfelelőbb nemzeti, regionális és uniós szintű projekteket, beruházásokat és reformokat. Az energiaválsággal összefüggésben, valamint az Európai Tanács által 2022 márciusában adott megbízatással összhangban a Bizottság és a tagállamok uniós energiabeszerezési platformot hoztak létre a gáz, a cseppfolyósított földgáz és a hidrogén önkéntes közös beszerzése céljából. Ezen intézkedések célja általában véve a fosszilis tüzelőanyagoktól való függés csökkentése és a fosszilis tüzelőanyagok Oroszországból történő behozatalának kiváltása.

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (HL L 231., 2021.6.30., 159. o.).

(24) Az Unióban Bulgária rendelkezik a legnagyobb szén-dioxid-intenzitású gazdasággal: üvegházhatásúgáz-intenzitása több mint négyszerese az uniós átlagnak. Bulgária energiaszerkezetében a fosszilis tüzelőanyagok aránya jelenleg 61,5 %, az atomenergiáé 24 %, a megújuló energiaforrásoké pedig 14,5 % (ez alacsonyabb, mint a 19 %-os uniós átlag). Az ország 2022. áprilisig nagymértékben függött Oroszországtól a földgáz tekintetében¹⁸. 2020-ban a földgáz 75 %-át Oroszországból importálták, ami meghaladja a 43,2 %-os uniós átlagot. A földgáz energiaszerkezetben való részesedése azonban csak 13,9 %-ot tett ki, ami alacsonyabb a 24,4 %-os uniós átlagnál. Az ipar továbbra is a legnagyobb gázfogyasztó, 40 %-os részesedéssel, beleértve a nem energetikai célú felhasználásokat is, míg a villamosenergia-ágazat részesedése 2010 óta 30 %-ról 2019-re 25 %-ra csökkent. A távfűtés földgázra támaszkodik, kevés fejlesztési mozgástérrel, mivel a távfűtési rendszerek nem válthatók ki alternatív forrásokkal. Míg a helyreállítási és rezilienciaépítési terv foglalkozik a geotermikus energiában rejlő fűtési lehetőségekkel, további beruházásokat lehetne előirányozni a nagy teljesítményű hőszivattyúk telepítésének támogatására. A széntüzelésű villamosenergia-termelést teljes mértékben ellátja a belföldi lignitkitermelés, és Bulgária korlátozott mennyiségű szenet importál Oroszországból ipari felhasználásra (0,56 millió tonna, ami a teljes szénimport 85 %-át teszi ki). Bulgária Oroszországtól függ viszont a nyersolaj tekintetében (nyersolajának 63 %-a Oroszországból származik¹⁹, ami jelentősen meghaladja a 26 %-os uniós átlagot), és finomított olajtermékeinek 22 %-át is Oroszországból importálja (ez a 35 %-os uniós átlag alatt van). Összességében az olaj csak 23,9 %-os arányt képviselt Bulgária energiaszerkezetében 2020-ban, ami alacsonyabb a 32,7 %-os uniós átlagnál. A bolgár helyreállítási és rezilienciaépítési terv tartalmazza a klímasemlegességi ütemterv elfogadását. Ez magában foglalja a szén és a lignit legkésőbb 2038-ig történő fokozatos kivezetésére irányuló lépéseket, valamint a megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsítását célzó jelentős beruházásokat és reformokat, ugyanakkor további erőfeszítésekre lesz szükség az éghajlat-politikai és energetikai átállás célkitűzéseinek eléréséhez.

¹⁸ 2022. április óta – amikor a Gazprom egyoldalúan felfüggesztette a gázszállításokat – Bulgária már nem kap gázt Oroszországból.

¹⁹ Bulgária behozatali adatainak forrása az Eurostat 2019. évi adatbázisa. A 2020. évi behozatali adatok nem tekinthetők informatívnak, mivel a nyersolaj-behozatal jelentős mennyiségét a „nem meghatározott” kereskedelmi partnerektől származóként sorolták be. Az uniós átlag az Oroszországból származó behozatalnak a nyersolaj és a finomított olajtermékek EU-27-en kívülről származó összes importjából való részesedésére vonatkozik.

A megújuló energiaforrások tekintetében Bulgária kötelezettséget vállalt arra, hogy legalább 3500 MW új, megújuló energiaforrásokból (szél- és napenergiából) származó kapacitást hoz létre, és megteremti a műszaki feltételeket ahhoz, hogy 2026-ig további 4500 MW-ot integráljanak a villamosenergia-rendszerbe. Emellett a terv tartalmaz egy olyan reformot, amely megszünteti a megújuló hidrogéntechnológiák és értékláncok fejlesztésének fő akadályait, valamint magában foglal a megújuló hidrogén és a fenntartható biogáz előállítására irányuló kísérleti projektek kidolgozásának támogatására irányuló beruházásokat. A tervek között szerepelnek olyan intézkedések is, amelyek segítik a háztartásokat napenergiával működő melegvíz- és fotovoltaiikus rendszerek telepítésében. A terv meghatározza az energiaszegénység fogalmát is. Megjegyzendő, hogy az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére, valamint a megújuló energiaforrások és az energiahatékonyság növelésére vonatkozó törekvések további fokozására lesz szükség ahhoz, hogy Bulgária megfeleljen az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag célkitűzéseinek.

- (25) Emellett a bolgár helyreállítási és rezilienciaépítési terv több mint 1 milliárd EUR összegű, az állami és magánépület-állományra irányuló energiahatékonysági intézkedéseket érintő beruházást irányoz elő. Ezt az energiahatékonysági beruházások előtt álló akadályok felszámolását és az épületkorszerűsítéshez kapcsolódó adminisztratív terhek csökkentését célzó reformok támasztják alá. Mindazonáltal Bulgáriának törekednie kell az energiafogyasztás és a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség további csökkentésére annak érdekében, hogy az épületállomány felújítására vonatkozó hosszú távú stratégiájával összhangban elérje célkitűzéseit. A 2023-ban létrehozandó nemzeti dekarbonizációs alap támogathatná ezt az intézkedést. Ezzel párhuzamosan Bulgáriának megfelelő kapacitással rendelkező energetikai összeköttetéseket kell biztosítania többek között a szomszédos országokkal. A folyamatban lévő beruházások befejezésével Bulgária kiaknázhathatja az egységes piac előnyeit, garantálhatja az ellátás biztonságát, és felgyorsíthatja a gázellátási útvonalak diverzifikációját. A földgázhoz kapcsolódó új infrastruktúrának lehetőség szerint időtállóknak kell lennie olyan szempontból, hogy a fenntartható üzemanyagokra való későbbi átállítás révén biztosítható a legyen hosszú távú fenntarthatóság.

- (26) Míg a klímasemlegességre való átállás és a fosszilis tüzelőanyagok kivezetésének felgyorsítása számos ágazatban jelentős szerkezetátalakítási költségekkel fog járni, Bulgária a kohéziós politika keretében igénybe veheti az igazságos átmenet mechanizmust, hogy enyhítse az átállás társadalmi-gazdasági hatásait a leginkább érintett régiókban. Emellett a foglalkoztatási lehetőségek javítása és a társadalmi kohézió erősítése érdekében Bulgária igénybe veheti az (EU) 2021/1057 európai parlamenti és tanácsi rendelettel²⁰ létrehozott Európai Szociális Alap Pluszt is.
- (27) A Bizottság értékelése fényében a Tanács megvizsgálta a 2022. évi konvergenciaprogramot, és véleményét²¹ az alábbi 1. ajánlás tükrözi.
- (28) 2020. július 10-én a bolgár leva az euró bevezetésének előkészítő lépéseként bekerült az ERM-II árfolyam-mechanizmusba. A gazdasági és pénzügyi stabilitás megőrzése és a fenntartható gazdasági konvergencia magas szintjének elérése érdekében a bolgár hatóságok kötelezettséget vállaltak arra, hogy konkrét szakpolitikai intézkedéseket hajtanak végre a nem banki pénzügyi szektor fenntarthatóságának biztosítása, valamint az állami tulajdonú vállalatok irányításának, a fizetéseképtelenség és a pénzmosás elleni keretnek a megerősítése érdekében. A Bulgária által az euró bevezetéséhez szükséges követelmények teljesítése terén elért eredményeket az Európai Bizottság és az Európai Központi Bank a 2022. évi konvergenciajelentésekben értékeli,

²⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1057 rendelete (2021. június 24.) az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) létrehozásáról és az 1296/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 231., 2021.6.30., 21. o.).

²¹ Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 9. cikkének (2) bekezdése alapján.

AJÁNLJA, hogy Bulgária 2022-ben és 2023-ban tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. 2023-ban biztosítsa, hogy a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások növekedése összhangban legyen az összességében semleges költségvetési irányvonallal, figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknél nyújtott ideiglenes és célzott támogatás fenntartását. Álljon készen arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós alapok felhasználásával fokozza a zöld és digitális átállásra, illetve a RePowerEU kezdeményezés figyelembevételével az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat. A 2023 utáni időszakban folytasson a prudens középtávú költségvetési pozíció elérésére irányuló költségvetési politikát.
2. Folytassa helyreállítási és rezilienciaépítési tervének végrehajtását a 2022. május 4-i tanácsi végrehajtási határozatban foglalt mérföldkövekkel és célokkal összhangban. Nyújtsa be a 2021–2027-es időszakra vonatkozó kohéziós politikai programozási dokumentumokat a Bizottsággal folytatott tárgyalások lezárása, majd a programok végrehajtásának megkezdése céljából.
3. Csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól és a fosszilis tüzelőanyagok importjától való általános függését a megújuló energiaforrások fejlesztésének felgyorsítása révén, valamint a gázellátási forrásoknak és útvonalaknak a szomszédos országokkal való összeköttetések fokozása révén történő diverzifikálásával. Fokozza az energiakereslet csökkentésére irányuló erőfeszítéseket az ipar, valamint a magán- és állami épületállomány energiahatékonyságának növelése révén. Mozdítsa elő új, fenntartható megoldások kialakítását a központosított távfűtés terén.

Kelt Brüsszelben,

a Tanács részéről

az elnök